

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. LXXV. Vtrum coniugati sint capaces beneficiorum, & pensionum
Ecclesiasticarum; & vtrum pensiones perdantur per contractum
matrimonij; vtrum similiter amittantur pensiones nullum onus spirituale ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Tract. de Pension. Eccles. Cap. LXXIV. 211

similem aliam dignitatem, sicut & pensiones, ita eodem modo dum quis iam Episcopatum adeptus est impeditur adipisci de nouo pensiones, aut beneficia sine dispensatione. In hac questione Philippus Prob. in addition. ad gloss. pragmatica sanctionis tit. de collation. §. Item quod Vniuersitates, in verbo beneficiorum, num. 1. dicit idem locum habere in Religiosis & in Episcopis, ut omnia alia beneficia sint ipsis incompatibilia, & se remittit ad tradita per ipsum in tractat. de pension. parte 2. quest. 7. ante finem.

- 24 Potest etiam dici quod Episcopus postquam est consecratus, habetur pro Monacho quoad Papam, & sic non potest Superiori suo contradicere: cap. non dicatis 12. quest. 1. pragmat. sanction. tit. de election. cap. licet, §. censuit, in verbo consecrari, & ita determinat Cokier qui non approbat contrariam Nauarri sententiam in consil. 15. & ultimo, in fine de election. Imò dicit Episcopum sicut ab obtentis sine speciali retentionis dispensatione reicitur, ita & ab obtinendis esse remouendum sine dispensatione, quia turpius eiicitur quam non admittitur hospes: cap. quemadmodum de iur. reur. quod per eandem rationem ante eum tenuit Abbas in cap. Ecclesia vestra, num. 3. in fine de election. † Quamuis sufficiat quod in prouisione datur illum esse Episcopum, quia ex eo inducitur tacita dispensatio Summi Pontificis, ut idem Author dicit ad dictam regulam 24. alias 25. num. ultimo. † In Episcopis autem titularibus de quibus paulò ante egimus, pensionis concessionem validam esse sine dispensatione tenet Garf. de benef. parte 11. cap. 6. numero. 46. in reliquis autem necessaria est dispensatio Summi Pontificis, 26 vt Episcopo conferantur, † ex iusta causa; veluti propter redditum tenuitatem, vel quia Episcopus non admittitur ad suum Episcopatum, vel illius redditus percipere non potest, atque ita nu-

per cuidam Episcopo respondi ex doctrina Garf. dicta parte 11. cap. 6. num. 44. per ea quæ dicit Abbas in cap. cum in nostris num. 4. 7. & 15. de concess. praben. Barbof. dicta allegat. 57. num. 7.

28 Vt autem nulla hic adsit æquiuocatio aduertendum est, quod per adeptionem Ecclesiæ Cathedralis vacant quidem priora beneficia, nisi per Papam concedatur retentio; sed è contra quia per adeptionem dignitatum vel beneficiorum non vacant Episcopatus d. cap. cum in nostris, de concess. prab. & ibi Abbas num. 4. Rebuff. in concord. tit. de mand. Apost. §. statumur, in verb. Monast. vers. Nota tamen. Verum hæc questio videtur sperflua, quia alia beneficia post promotionem ad Ecclesias huiusmodi, exigunt specialem Pontificiam dispensationem, ut dictum est, per quam omnes defectus suppleantur, ex Garf. dicto num. 44.

29 Quid autem dicendum sit de electo ad Cathedralis, non tamen confirmato? Respondetur illum & pensionis & beneficii capacem esse, quæ tamen post confirmationem sicut alia obtenta beneficia amittet secundum modum & formam, de quibus supra de beneficiis & pensionibus dictum est; ut per gloss. prag. sanct. tit. de collat. §. item insuper in verbo disponere: vbi Prob. in addit. rationem reddit quia electus non dicitur Prælatum ante confirmationem, cum solum habeat ius ad rem, ex quo iure titulus non cauatur, sed ex iure in re, cui renunciari non potest nisi in manibus Superioris: secus de iure ad rem: sequitur Garf. dicta parte 11. cap. 6. num. 47. † Verum ista questio non potest adaptari 30 illis, qui prouisionem habent à Summo Pontifice, quia eius prouisio habet vim electionis, & confirmationis; ut dicit Barbof. de Episcop. d. alleg. 57. num. 68. & in cap. cum in cunctis 29. in fine, de elect. vbi propterea dicit quod statim huiusmodi impetrantium beneficia post prouisionem, ex stylo curiæ conferri possunt, qui stylus obseruandus est.

CAPVT LXXV. ARGVMENTVM.

TRVM coniugati sint capaces beneficiorum & pensionum Ecclesiasticarum; & an per Matrimonij contractum perdantur? Quid si pensio nullum habeat onus spirituale annexum? Quid dicendum de accessibus & regressibus? Vtrum ad hoc vt pensiones amittantur, necesse sit Matrimonium esse consummatum, vel sufficiat illud fuisse contractum per verba de præsentibus? Quid iuris si vxor ante consummationem ingrediatur Monasterium, vtrum maritus recuperet pristina beneficia, & pensiones saltem per nouam prouisionem. Si Matrimonium sit nullum ex defectu solemnitatis requisitæ per Concilium Tridentinum, vel propter impedimentum dirimens, aut cum puella impubere vel pubertati proxima, vel ob litispensionem super nullitate alterius prioris matrimonij mulieris, vel in spre-tum prohibitionis continentis decretum irritans, vtrum pensiones amittantur.

SVMMARIVM.

- 1 Coniugati sunt beneficiorum Ecclesiasticorum incapaces.
- 2 Intellige vt non sufficiat fuisse contracta sponsalia per verba de futuro, sed tantum si per verba de de præsentibus.
- 3 Vtrum post Matrimonium beneficia vacant ipso iure, an verò tantum per sententiam.
- 4 Non solum beneficia sed etiam pensiones per con-

tractum Matrimonij amittuntur.

- 5 Clericus simpliciter confisus, aut minoribus ordinibus insignitus, Matrimonium impune contrahit.
- 6 Pensiones intuitu Clericatus conceduntur, & per consequens, qui Matrimonium contrahit, illis renunciare presumitur.
- 7 Clericatus expirat per Matrimonium præterquam quoad fori priuilegium.
- 8 Ampliatur vt procedat etiam si pensio nullum onus spirituale annexum haberet.

9 Contrahens

- 9 Contrahens Matrimonium habet pensionem pro de-
relictâ.
- 10 Pensiones amittuntur siue Clericus Matrimonium
contrahat cum Virgine, siue cum Vidua.
- 11 Status coniugalis est incompatibilis cum accessibus
& regressibus.
- 12 Clericus in sacris Ordinibus constitutus si de facto
contrahat Matrimonium, amittit pensiones.
- 13 Idem si Matrimonium contrahatur per verba de
presenti, quamvis nullâ secuta copulâ.
- 14 Qui beneficium impetrat vii vacans ob Matrimo-
nium tenetur probare illud fuisse contractum per
verba de presenti.
- 15 Non tamen talis impetrans tenetur probare copu-
lam fuisse subsequentem.
- 16 Sponsus vel sponsa etiam per verba de presenti,
potest ingredi Religionem inuito coniuge si Ma-
trimonium nondum fuerit carnali copula consum-
matum.
- 17 Hoc casu coniux qui manet in seculo potest cum
alia liberè contrahere.
- 18 Remanet tamen hoc casu maritus suis pensionibus
priuatus.
- 19 Sed tamen maritus potest beneficia amissa conse-
qui ex noua Pontificis provisione.
- 20 Qui iurauit gradum Doctoratus accipere in vna
Vniuersitate, potest illum accipere in alia sub no-
uo examine.
- 21 Renunciatio beneficii ob Matrimonium est tacita,
non expressa.
- 22 Qui renunciauit beneficio non impeditur illud asse-
qui ex noua provisione.
- 23 Sed sine noua provisione non potest illud assequi.
- 24 Pensiones expirant quamvis contractus matrimoniij
sit nullus.
- 25 Voluntas recedendi à statu Ecclesiastico probatur
etiam ex actu nullo.
- 26 Contraueniens constitutioni penali, incidit in pœ-
nam ex actu nullo.
- 27 Supradicta locum habent non solum in beneficiis,
sed etiam in pensionibus, vt ex Matrimonio nul-
lo amittantur.
- 28 Matrimonium contractum non obseruata forma
Concilij Tridentini est nullum.
- 29 Et hoc casu sic contrahens priuatur beneficiis &
pensionibus.
- 30 Quando dicatur Matrimonium esse nullum ex de-
fectu consensus.
- 31 Contrahens cum impedimento dirimenti beneficia
& pensiones amittit.
- 32 Ampliatur vt procedat siue contrahens sciuerit,
siue ignorauerit impedimentum.
- 33 Matrimonium contractum cum puella impubere,
non priuat beneficiis & pensionibus, ex communis
sententia.
- 34 Distinguit aliqui inter Clericum scientem & igno-
rantem, sed verius est indistinctè siue Clericus sci-
uerit, siue ignorauerit pensiones non amitti hoc casu.
- 35 Si tamen puella esset proxima pubertati, & sic ca-
pax consensus, Clericus amitteret beneficia &
pensiones, si cum illa contraheret Matrimonium.
- 36 Clericus contrahens nulliter cum ea cuius maritus
erat viuus, licet crederetur mortuus, vitum pen-
siones & beneficia amittat.
- 37 Matrimoniij contractus quamvis nulliter cum ea
qua per copulam carnalem duobus maritis iuncta
fuit, reddit Clericum ad pensiones & beneficia in-
habilem.
- 38 Matrimonium secundum contractum in præiudi-
cium litis pendentis super nullitate primi, non

est nullum declarandum, donec fuerit indicatum
primum fuisse validum.

- 39 Matrimonium lite pendente contractum est nul-
lum, si fuerit celebratum in spiritum Decreti pro-
hibitum cum Clausula irritanti.
- 40 Explicantur quæ dicta sunt per Authorem in suis
Quæstionibus beneficialibus cap. 182. n. 13.
in 2. volum.
- 41 Matrimonium si sit nullum aliter quàm ex defectu
consensus, amittuntur pensiones & beneficia.
- 42 Transactio post contractum à Clerico Matrimo-
nium facta super pensione, non approbata à Sede
Apostolica non valet.
- 43 Indubitatum est pensiones amitti per Matrimo-
nium contractum ab eo, qui Sacris Ordinibus
initiatus est.
- 44 Etiam per matrimonium clandestinum beneficia &
pensionis amittuntur.

T sciat quid intersit inter incapaci-
tatem ad obtinenda beneficia & pen-
siones, quoad personas coniugatas,
quædam breuiter de capacitate illorum
ad beneficia, præmittenda sunt, vt clarius & diffu-
sius postea de pensionibus tractemus.

Supponenda est igitur conclusio generalis quod
coniugati sunt beneficiorum Ecclesiasticorum in-
capaces, cum etiam si quis beneficium obtineat, il-
lo priuandus sit, vt per Mascard. de probat. con-
clus. 182. num. 1. Ceual. comm. conclus. 147. Capell.
Tholos. decis. 240. alijs 239. Gonzal. ad reg. 8.
gloss. 15. num. 43. Garl. de benef. parte 11. cap. 8. num. 1.
Sanch. de matrim. lib. 7. de impediment. cap. 42. nu-
mer. 1. † Qui omnes hoc intelligunt vt locum ha-
beat in Matrimonio contracto per verba de præ-
senti; non autem quando per verba de futuro con-
tractum est, quia sicut per adeptionem beneficii in-
compatibilis, prius non vacat donec secundi pa-
cifica fuerit sequuta possessio, cap. commissi, de elect.
in 6. ita per sponsalia quæ effectum non fortium-
tur, sed sunt veluti quædam preparatio ad matri-
monium; vt dicit Sanch. dicto num. 1. † Ita autem
beneficia per Matrimonium amitti ipso iure & sta-
tim posse impetrari verius est, vt dicit Sanchez di-
cta quæst. 42. num. 4. Gonzal. dicta gloss. 15. num. 43.
quod est verum in eo qui est constitutus in Minori-
bus Ordinibus; secus in eo qui erat in Sacris: hic
enim per sententiam est priuandus, cum eius Matri-
monium sit nullum, vt dicit Garl. loco citato, de cu-
ius rei veritate infra hoc eodem capite agemus.

Quod autem de beneficiis dictum est, etiam in pen-
sionibus Ecclesiasticis obtinere locum certum est,
quæ per contractum Matrimoniij amittuntur. Paris.
de resignat. lib. 1. quæst. 1. num. 15. & lib. 6. quæst. 2.
num. 115. vbi dicit hanc esse communem & receptam
Doctorum sententiam, & à Sacra Rota Romana
approbatam. † Ratio est quia Clericus nondum in
Sacris constitutus, sed vel simpliciter Tonsuratus,
vel in Minoribus Ordinibus constitutus, quamvis
impunè contrahere possit Matrimonium, cap. 1.
& 2. de Cler. coniug. Gratian. discipulat. forens. cap. 35.
num. 48. & cap. 159. num. 10. Couarr. de matrim. par-
te 2. cap. 6. §. 3. num. 5. † Tamen illud contrahendo
censetur renunciaffe non solum beneficiis, sed etiam
pensionibus quas obtinebat etiam ex causa cessionis
beneficij: per Paris. dicto lib. 1. quæst. 1. num. 14.
& 15. Et licet pensiones habeant aliquid tempora-
ritatis, vt per Gigant. in tract. de pension. quæst. 99.
num. 7. tamen pensio datur ratione Clericatus, &
non alio intuitu.

Clericatus

Tract. de Pension. Eccles. Cap. LXXV. 213

- 7 Clericatus autem expirat per Matrimonium, præterquam quoad privilegium canonis & fori eo modo quo expressum reperitur in cap. 1. de cleris. coniug. in 6. sequitur quod cessante causa, cessare debet ipsa pensio à Clericatu tanquam à sua causa dependens, vt arguit Rota apud Put. decis. 449. aliàs 459. lib. 2. & ipse Gigas in dicta 954. numero 4. dicit hoc sibi ipsi contigisse, cum propter matrimonium pensiones per S. P. Clementem VII. sibi rescuatas amiserit. Iul. Clar. in pract. crimin. §. fin. quest. 73. num. 5. circa finem versu. Item
- 8 Clericus contrahens Matrimonium. † Qui ampliat vt hoc procedat quamuis pensio concessa fuerit nullo onere spirituali adiecto, quod licet per aliquos in controuersiam deductum fuerit, tamen in Curia Romana ita receptum est, vt pensiones per Matrimonium vacent, quamuis nullo eis onus spirituale impositum sit, teste Couarr. de matrim. parte 2. cap. 6. §. 3. num. 7. versu. verum Romana Curia vsus: sequitur Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 44. num. 6. prædictam etiam rationem petitam ex eo † quod contrahens Matrimonium habet pensionem pro derelicta, approbat Cauer. decis. 166. num. 5. repetita apud Marches. de commiss. appellat. in causis pens. parte 1. §. 1. decis. 64. num. 4. fol. 567. eandem sententiam vt per Matrimonium pensiones amittantur, tenet Garf. de benef. part. 1. cap. 5. num. 105. & sequentibus, Farinac. in Fragm. lit. C. num. 331. Tusch. lit. P. conclus. 717. n. 17. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 44. per totam, Carol. de Grass. de effectibus clericatus effect. 5. num. 12. Barbosa. de offic. & potest. Episcopi. parte 3. allegat. 57. n. 106. Rota decis. 12. num. 27. parte 5. recent. & decis. 8. num. 2. post consilia Farin. volum. 2. repetita apud Pic. ad statuta urbis decis. 2. & apud Cauer. decis. 166. num. 1. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 26. n. 61. & sequentibus, Burat. decis. 86. num. 14. & Additio ad eundem decis. 791. num. 8. & sequentibus, & coram Gregor. decis. 18. num. 1. & 6. & apud Marches. parte 1. tit. de signat. gratia diuersa. n. 31. coram Sacro in Nolana Pensionis fol. 127. & apud Viuiam. de inre patronat. decis. 95. n. 5. † Vbi dicitur hoc casu pensiones amitti, siue contrahatur cum virgine, siue cum vidua: idem traditur decis. Rota 193. n. 9. post 2. volum. consil. Farinac. Ricciul. de personis extra grem. lib. 7. cap. 3. n. 3.
- 11 Ampliatur Primò vt non solum status coniugalis sit incompatibilis cum beneficiis & pensionibus, sed etiam cum accessibus & regressibus & aliis quibuscunque iuribus, super beneficiis competentibus, gloss. in cap. 1. in verbo clericatus, de Cleric. coniug. in 6. Couarr. parte 2. cap. 6. §. 3. num. 6. de matrim. Ignatius ad Diaz in pract. crimin. cap. 80. in lit. C. Banch. dicto lib. 7. disp. 42. n. 7. vbi dicit se neminem discrepantem inuenisse, Garf. de benef. lib. 1. cap. 8. num. 2.
- 12 Ampliatur Secundò vt procedat etiam si Matrimonium contractum fuerit absque carnali copula subsequuta per Clericum in Sacris Ordinibus minime constitutum, tunc enim vacant pensiones, beneficia, & alia iura super beneficiis ipso iure, dicto cap. 1. de Clericis coniug. † Idem si sponsalia celebrata fuerint per verba de presenti, non secus copulâ: quia actus ille contrarius est intentioni beneficij. Mozz. in tract. de contractib. tit. de Matrim. in cap. de naturalibus Matrim. numero 4. Abb. in cap. sane 2. num. 5. de Cleric. coniug. Carol. de Grass. dicto effect. 5. num. 16. & idem cum aliàs Rota declarasset pensiones cessasse & eodem modo finitas esse quo beneficia vacant apud
- 14 Cauer. dicta decis. 166. † Tamen postea re-

cessit à decis. apud eundem decis. 180. non quidem ex eo quod pensiones non desinerent per contractum Matrimonij; sed ex eo quod actor non probauerit Matrimonium verè fuisse contractum; quamuis illud fuisset declaratum per vnica sententiam, quæ per appellationem suspensa fuerat; seu quod plus est, per interpositum remedium restitutionis in integrum, cuius decisio pendebat in Rota, vt in illa decis. 180. † Et sic patet ex illa decisione & aliis iuribus supra deductis, quod impetrans beneficium vel prætendens extinctionem pensionis, tenetur probare Matrimonium, vel sponsalia per verba de presenti; sed non tenetur probare copulam. Lotter. lib. 3. de re benef. cap. 2. n. 73.

Ampliatur Tertio, vt locum habeat, si vxor ante consummationem matrimonij ingrediatur Monasterium, quod illi permissum est; & sic aliquando in casibus occurrentibus obseruatum vidimus, etiam inuito sponso, cap. ex publico de conuers. coniugator. Et hoc est notabile. † Quia huiusmodi Matrimonium, quod vocatur ratum & non consummatum, dirimitur per professionem subsecutam alterius ex coniugibus, & coniux ille qui manet in sæculo est omnino à vinculo matrimoniali absolutus, & potest liberè cum alia contrahere, & hoc est de fide, vt potè à Summo Pontifice Eusebio determinatum in cap. desponsatum 27. quest. 2. & à Ioanne XXII. & habetur in eius Extrauag. antiqua de voto, & ab Alexand. III. in cap. 2. & in cap. ex publico, de conuersione coniug. & ab Innocent. III. in cap. de parte tua, eodem tit. & tandem in Sacro Concilio Tridentino sess. 24. de matrim. can. 6. ibi: † Si quis dixerit Matrimonium ratum non consummatum per solemnem professionem alterius coniugis, non dirimi, anathema sit.

Hoc igitur casu licet Matrimonium dirimatur, remanet tamen effectus iam consummatus per contractum Matrimonij perfectum & ratum, cum contrahendo matrimonium Clericus fecerit actum incompatibilem cum adeptione & fructione beneficiorum & pensionum; idè debet illud per tacitam renunciationem amittere, Mozz. in d. cap. de naturalibus Matrimoniis, num. 4. † Qui tamen dicit quod cum sit liber à nexu matrimonij potest illud beneficium iterato impetrare, quod est verissimum per textum expressum in cap. 2. eodem tit. de renunciatione, vbi dicitur quod renunciens beneficio non potest illud petere & à iure suo recedere, nihil tamen impedit, quominus illud idem beneficium ex noua collatione possideat, quia omnis renuntiatio debet intelligi rebus sic stantibus, & ex superuenienti nouo iure & titulo resoluitur: vt probat multa similia adducens Georg. Natt. in repet. capit. quamuis pactum, de pactis, subdens, † quod si scholaris licentiatu iurauerit non assumere gradum extra illud studium, non obstante tali iuramento aliud nouum examen alibi subeat, ratione noui examinis, gradum ibi assumere poterit, quod dicit esse singulariter notandum, & probat in terminis renunciationis beneficij Palar. Rub. in repet. cap. per vestras, de donat. inter virum & uxorem, §. 67. n. 18. fol. mibi 48. verso.

Quod multò magis in casu proposito locum habere debet, cum contrahens matrimonium non renunciauerit beneficio expressè, nec cum iuramento, sed tacitè; quamuis Maynard. talem renunciationem beneficij per contractum matrimonij factam, voluerit expressam quodammodo dici posse, lib. 4. quest. singul. cap. 55. num. 9.

Quidquid

- 22 Quidquid sit, etiamsi ageretur de renunciatione iurata & expressa, nihil impedit quominus ille qui renuntiavit possit illud idem beneficium ex noua causa obtinere, & ex noua prouisione. Francisc. Molin. *de ritu nuptiarum lib. 3. quest. 94. num. 6.* Flamin. Parif. *de resignat. lib. 1. quest. 13. num. 43.* & sequentibus, & verba dicti cap. 2. de renunciat. sunt clara ibi: Ideoque vobis mandamus si praefatum P. idoneum inueneritis de consensu maioris partis Capituli fuisse de dicto beneficio auctoritate Apostolica inuestitum, cum faciat beneficium ipsum pacifice possidere, non enim videtur nobis impedimentum asserere iuramentum quod de eodem non petendo ulterius proponitur praestitisse, si consensus maioris & sanioris partis Canonice Ecclesiae interuenerit; atque ita in propriis nostrae quaestionis terminis refert Moz. in d. tit. de Matrimon. in cap. de natura-
- 23 lib. matrim. num. 4. † Dicens contrahentem Matrimonium non posse beneficium recuperare sine noua collatione, quando sponsa ante consummatum Matrimonium Religionem vouet, Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 42. num. 6. ubi nouam collationem hoc casu reseruat.
- 24 Ampliatur Quarto, ut etiam amittantur pensiones & beneficia per contractum matrimonij, quamuis Matrimonium esset nullum. Gig. de pens. quest. 54. num. 9. cuius sententiae fuit Senatus Tholosanus apud Maynard. dicto lib. 4. quest. singul. cap. 55. num. 9.
- 25 † Ea ratione quod voluntas recedendi ab Ecclesiasticae castitatis obseruatione probatur etiam ex actu nullo per l. fin. ubi Bartol. de rebus eor. qui sub iutel. l. fin. §. obseruare, ff. de eff. procons. Dec. cons. 72. Bald. in l. qui à paire, ff. de confirm. tut. † Et quando agitur de prohibitione poenali ex actu nullo quis incidit in poenam. las. in l. licet, C. de procurat. & haec sententia est communis omnium DD. in dicto cap. 1. de Cleric. coniug. quos ibidem ad longum recenset Barbof. & probabitur ex inferius dicendis.
- 27 Si tamen aduertamus, quod dum de beneficiis loquimur idem resoluendum est in pensionibus, ut bene notat Sanch. dicto lib. 7. disp. 42. num. 5. sed hoc in capite duae sunt quaestiones in quibus DD. non omnino conveniunt: Prima est, utrum illa conclusio procedat in quacumque specie nullitatis matrimonij; Secunda, utrum in quacumque specie nullitatis amissio beneficiorum & pensionum sequatur ipso iure, an verò requiratur sententia declaratoria.
- 28 In prima quaestione varij casus considerandi sunt; primus est quando Matrimonium est nullum ob inobseruantiam solemnitarum ex Sacri Concilij Tridentini dispositione necessarium, ex eo quod matrimonium fuerit contractum coram Parocho alieno & sine testibus, scilicet 24. de reform. matrim. cap. 1. Veluti si contractum fuisset coram Parocho loci originis, cum tamen debuisset contrahi coram Parocho domicilij, ut nuper in quadam causa matrimoniali consideratum fuit, ex traditis per Basil. Pont. in tract. de matrim. libro 5. cap. 23. num. 1. Guttier. in eodem tract. cap. 62. n. 29. Sanch. lib. 3. disp. 23. num. 7. aut aliàs non fuissent obseruata requisita in dicto consilio. † Et hoc casu sine dubio contrahens incurrit poenam amissionis beneficiorum & pensionum Ecclesiasticarum, Gratian. disceptat. forens. cap. 5. num. 30. versicul. ita ut praedicta procedant. Idem dicit Anton. Ricciull. in tract. de personis extra grem. Eccl. existentibus lib. 7. cap. 2. num. 32. Rota decis. 8. num. 4. post consil. Farinac. volum. 2. quae est repetita apud Pic. ad statutum urbis decis. 2. † Non enim potest dici hoc casu quod nullitas Matrimonij proveniat ex defectu consensus; tunc enim dicitur deficere consensus, quando ille nullo modo fuit praestitus, ut in contrahente per metum, aut in eo qui caret intellectu; non autem quando est praestitus, sed lex illum annullat, imò dictum Concilium Tridentinum in proemio supponit in Matrimonio Clandestino esse consensum.
- Secundus casus est quando Matrimonium solemniter quidem fuit celebratum, sed adest impedimentum dirimens, veluti si fuerit contractum cum consanguinea in gradu prohibito, tunc etiam amittuntur beneficia & pensiones, quamuis ignarus impedimenti sic contraxisset, Tiraq. de retract. l. gnag. §. 26. gloss. 2. num. 9. Couarr. de Matrim. dicta parte 2. cap. 6. num. 4. versic. quod si is qui habet: & ratio est quia iste quantum in se fuit, beneficio & pensione se indignum reddidit. † Et hoc procedere siue sciuerit siue ignorauerit impedimentum qui sic contraxit, quia se indignum reddidit, teste Barbofa ad dict. cap. 1. de Clericis coniugatis, num. 8. conferunt tradita per Hyppol. Marfil. consil. 70. num. 16. Grass. de effectibus cleric. effect. 5. num. 1.
- Tertius est casus quando Matrimonium fuit contractum per Clericum in minoribus ordinibus constitutum cum puella impubere, quamuis post pubertatem non fuerit secuta copula, & hoc etiam casu ex tali contractu incurrit poenam amissionis beneficiorum & pensionum fuit decisum per Rotam in antiquis decis. 1. de sponsalibus, aliàs 103. Fernand. Valsq. lib. 3. §. 22. limitat. 17. num. 47. versicul. unde magis est.
- Vbi tamen distinguit utrum sic contrahens sci-
- ret puellam esse impuberem, an verò ignoraret, ut primo casu non priuaretur beneficiis, quia haec sunt sponsalia de futuro; secundo casu priuatur, quia habuit animum vitam Ecclesiasticam dimittendi. † Sed communem opinionem esse in contrarium, nempe pensiones & beneficia hoc casu non amitti testatur Ricciull. de personis extra grem. Eccl. existentibus lib. 7. cap. 2. num. 7. dicens hoc procedere siue Clericus sic contrahens sciuerit defectum mulieris, siue illum ignoraret: & ad hoc allegat Ioannem Andr. in cap. Ioannes, de Cleric. coniug. Henric. Boic. in cap. diuersis, n. 10. eodem titulo. Ratio est quia illud Matrimonium cum puella impubere sic contractum habet duntaxat vim sponsalium per verba de futuro, Gigas de pens. quest. 54. num. 9. Couarr. de sponsalib. parte 2. §. 6. cap. 3. sub num. 4. versicul. sed cum hic contractus, Garf. de beneficiis parte 1. cap. 8. num. 11. Sanchez de Matrim. num. 6. versic. maior autem difficultas est; nisi tamen puella esset proxima pubertati, tunc enim quia apta est ad consentiendum, censetur clericus recessisse ab ordine; & beneficia ac pensiones vacant, teste Ricciull. in dicto tract. de person. extra grem. Eccl. existentibus lib. 7. cap. 2. num. 9. Et hoc in casu procedit dicta decisio Rotae 4. sub tit. de sponsalibus, in antiquis, & sic praedicta procedunt quando matrimonium est nullum ex defectu consensus: nam si nullitas aliunde proveniret recurrendum esset ad tradita in capite sequenti 76. n. 9. & sequent.
- Quartus casus est qui in facto accidit, quod Clericus quidam in minoribus ordinibus constitutus contraxit Matrimonium cum puella, quae iam priori viro desponsata erat per verba de praesenti, quod matrimonium ex duplici capite praetendebatur nullum; primum quia vivente primo viro, non poterat valide contrahi Matrimonium, quamvis mulier maritum in remotis agentem, falso rumore mortuum crederet; secundo quia iam super nullitate

Tract. de Pension. Eccles. Cap. LXXV. 215

nullitate primi matrimonij, lis fuerat introducta ex capite vis & metus vxori illati, in cuius litis præiudicium non poterat secundum contrahi matrimonium, vnde clericus iste secundi huius matrimonij nullitatem allegans prætendebat ad beneficia & pensiones admitti. † Sed responsum fuit ipsam repellendam esse triplici ratione, primò quia iste erat bigamus consummato primo & secundo matrimonio, cap. debitum, de bigam. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 83. maxime n. 4. adeo vt non excusaret credulitas mortis primi viri, vt aduertit de Grassis de effectib. clericat. effect. 1. numero 996.

37 † Secundò quia istud secundum matrimonium licet contractum fuisset pendente lite super nullitate primi, & iudicium talis nullitatis fuisset terminatum, aduertit Caren. de offic. inquisit. parte 1. tit. 5. §. 5. Castro Palao parte 1. tract. 4. de mod. proced. in causis fidei, disp. 8. puncto 16. §. 8. Farinac. de heres. quest. 178. num. 72. & ante eos Abbas in cap. cum in Apostolica, num. 3. in 2. notab. Francisc. Marcus de cis. 713. parte 2. Decius conf. 163. num. 7. versiculo tertio responderet, Lancellot. de attent. lite pendente.

38 † Tercio quia istud secundum matrimonium licet contractum fuisset pendente lite super nullitate primi, & iudicium talis nullitatis fuisset terminatum, aduertit Caren. de offic. inquisit. parte 1. tit. 5. §. 5. Castro Palao parte 1. tract. 4. de mod. proced. in causis fidei, disp. 8. puncto 16. §. 8. Farinac. de heres. quest. 178. num. 72. & ante eos Abbas in cap. cum in Apostolica, num. 3. in 2. notab. Francisc. Marcus de cis. 713. parte 2. Decius conf. 163. num. 7. versiculo tertio responderet, Lancellot. de attent. lite pendente.

39 cap. 4. limit. 17. per totum. † Verum quidem est quod absque discussione validitatis vel inualiditatis Matrimonij primo loco celebrati, procedi posset ad cassationem & annulationem secundi in præiudicium litis pendente contracti, quando præcessisset prohibitio cum decreto irritanti, vt probatur per textum in cap. tua fraternitas, de sponsa duorum, & per alia iura quæ bene deducit Basilius Pont. de Matrim. lib. 6. cap. 7. num. 5. & sequentibus, & probat etiam Abbas in dict. cap. tua fraternitas, & Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 2. num. 15. & lib. 3. disp. 25. num. 17. versicul. maxime quia, † & in hunc sensum accipienda sunt, quæ nos diximus in 2. volumine quest. benefical. cap. 182. numero 13. quia licet Sanchez dicta disp. 2. num. 14. distinguat inter prohibitionem perpetuam & temporalem, qualis est ex causa litis pendente, & hoc casu dicat expectandum esse iudicium super primo Matrimonio; tamen in distincte statim nullum declarari debere Matrimonium in præiudicium decreti

irritantis contractum probat Basil. Pont. loco mox citato.

Tertio sine dubio excludendus erat iste Clericus, quia quamuis eius Matrimonium in futurum declararetur nullum, & primum esset validum, & per consequens posterius irritum; tamen non ideo ob talem nullitatem liceret ipsi ad beneficia & pensiones admitti, per iura superius allegata, & nominatim Lotter. de re benef. lib. 3. q. 26. n. 76. & bene Rota dicta decis. 8. n. 3. versic. & procedit etiam, post consil. Farinac. dicens aliud esse quando nullitas proveniret ex defectu consensus.

Quintus casus est, quando post contractum Matrimonium per verba de presenti, pensionarius qui Matrimonium contraxit, transactionem fecit cum titulari absque approbatione sedis Apostolicæ, per quam conuentum fuit, quod pensio in futurum sub minori summa solueretur; & hoc casu concludendum est conuentionem illam non subsistere, & titulem ea non obstante non teneri ad solutionem, vt probat Barbof. in d. cap. 1. de Clericis coniugatis. Ex quadam decisione Rotæ Romanæ in Tullensifrufructuum Prioratus 21. Iunii 1619. coram Coccin. Anton. Ricciul. de person. extra, & 6. lib. 7. cap. 3. num. 2.

Sextus casus est quando Matrimonium fuit nullum, ex eo quod contractum fuit per eum qui erat in sacris Ordinibus constitutus, & hoc casu fatentur omnes, induci poenam priuationis, sed solum disputant, vtrum poena hæc requirat iudicis declarationem, an verò oriatur priuatio ipso iure, vt videtur est apud Barbof. in dict. cap. 1. de Clericis coniugatis. num. 7. vbi plures allegat, & de hoc mox agemus. † Idem statuendum est quando Matrimonium est clandestinum, eodem quippe modo beneficia, & pensiones amittuntur. Sanch. dict. lib. 7. disp. 43. num. 8. nihil enim interest siue Matrimonium palam & publice contractum fuerit, siue occulte, Carol. de Grassis de effect. Cleric. eff. 5. num. 17. post Gloss. & Abbat. in cap. cum decorem, de Clericis coniugatis. & Simon. Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 34. num. 4. vers. hæc autem.

C A P V T LXXVI.

A R G V M E N T V M.

MATRIMONIUM per vim & metum, vel per amentem, contractum, pensionibus & beneficiis non priuare; vtrum autem beneficia, & pensiones amittantur ipso iure per contractum Matrimonij, an verò sit expectanda sententia Iudicis, siue scienter, siue ignoranter Matrimonium fuerit nulliter contractum: Vtrum poenæ in Gallia constitutæ aduersus eos qui sine parentum consensu Matrimonium contraxerunt, incurrantur non obstante nullitate Matrimonij, dum poena priuationis ipso iure incurritur propter aliquod factum non notorium requiritur sententia declaratoria facti, sed statim beneficium impetrari potest, non expectata sententia, possessor tamen de iure communi citandus est.

S V M M A R I V M.

- 1 Quando Matrimonium est nullum ob defectum consensus, non amittuntur pensiones nec beneficia.
- 2 In cæteris casibus quando Matrimonium non est nullum ex defectu consensus, per illius contractum pensiones & beneficia amittuntur.
- 3 Vtrum pensiones & beneficia amittantur,

- quando consensus deficit in uno dumtaxat ex coniugibus.
- 4 Si vxor fuerit metu indulta ad Matrimonium, cessant nihilominus pensiones Marito debite.
- 5 Non debet fieri hoc casu distinctio inter virum scientem, & ignorantem, sed indistincte priuandus est pensionibus.
- 6 Vtrum beneficia & pensiones nulliter contrahentis Matrimo